

Az önértékelés nem egyéni tulajdonságokon alapul: kulturális meghatározottságú

Mindegy, hogy milyen személyes értékeink vannak, önértékelésünket legfőképpen az uralkodó kulturális értékekhez igazítjuk - tárja fel a University of Sussex kutatói által vezetett vizsgálat.

Dr. Vivian Vignoles és Dr. Maja Becker a University of Sussex szociálpszichológusai egy nemzetközi kutatócsoporttal együttműködve, melynek az **MTA TTK Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézete** részéről **Prof. Fülöp Márta** volt a tagja, azt a régóta fennálló vitát próbálták eldönteni, hogy az önértékelést mi befolyásolja. A kutatást az Economic and Social Research Council (UK) támogatásával a Culture and Identity Research Network végezte. Eredményeik 2014. február 12-én jelentek meg online a *Personality and Social Psychology Bulletin*-ben **‘Cultural bases for Self-Evaluation: Seeing Oneself Positively in Different Cultural Contexts’** címmel. Több mint 5000 kamasz és fiatal felnőtt vett részt a kutatásban Nyugat-és Kelet-Európából, a Közel-Keletről, Dél-Amerikából, Afrikából és Ázsiából, összesen 19 országból. A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a megkérdezettek önértékelése leginkább attól függ, hogy mennyire felelnek meg az adott társadalmi közeg értékeinek. Olyan saját személyes értékeik, amelyek nincsenek összhangban a kulturális elvárásokkal kevésbé vagy egyáltalán nem voltak hatással az önértékelésükre.

Dr. Vignoles ezt a következőképpen magyarázza:

-Mindannyian különböző dolgokra gondolhatunk, hogy pozitívan lássuk önmagunkat, lehet ez a siker a munkában vagy az iskolában, a kapcsolataink a családdal és a barátainkkal, a morális viselkedés mások iránt vagy megfelelő javak birtoklása, csakúgy mint más aspektusok, amelyek miatt kevésbé érezzük jól magunkat. De mi teszi ezeket a dolgokat fontossá? Egy intuitív válasz lehetne erre az, hogy minden egyén ahhoz próbálja igazítani az önértékelését, amelyet személyesen fontosnak tart – ez volt a domináns nézet az elmúlt 100 év pszichológiájában. De erre vonatkozóan stabil bizonyíték meglepő módon nem volt kézzel fogható. Az új eredményeink egy egészen más képet festenek, mely szerint a minket körülvevő kontextusban lévő érték-prioritások, nem pedig az egyén saját érték-prioritásai azok, amelyek előrejelzik, hogy mely aspektusaink fogják adni a legnagyobb önértékelés érzését.

A vizsgálatban a válaszadókat először arra kérték, hogy soroljanak fel 10 olyan szempontot, amellyel a „Ki vagy te?” kérdésre válaszolnak. Nagyon széles spektrumú válaszokat adtak, kezdve a személyiségjegyeiktől a fontos kapcsolatokon át egészen a társas szerepekig és a csoporttagságokig. Ezután azt kérdezték a fiataloktól, hogy ezek a dolgok milyen mértékben járulnak hozzá ahhoz, hogy pozitívan tekintsenek saját magukra. Az eredmények azt mutatták, hogy a résztvevők a legnagyobb önértékelést az identitásuk olyan aspektusaiból származtatják, melyek a környező kultúra értékeinek a leginkább megfelelnek. Például azok a válaszadók, akik olyan kulturális közegekből származnak, amelyben az emberek leginkább az olyan értékeket hangsúlyozzák, mint az önirányítottság és a stimuláló élet (pl. az Egyesült Királyság, Nyugat-Európa és Dél-Amerika némely területein), hajlamosabbak az önértékelésüket a saját életük feletti kontrollból származtatni. Ezzel szemben azokban a kultúrákban, amelyek nagyobb hangsúlyt fektetnek az olyan értékekre, mint a konformitás,

a tradíció és a biztonság (pl. a Közel-Kelet bizonyos részein, Afrikában és Ázsiában), inkább származtatják az önértékelést abból, hogy a feladatukat végzik.

Dr. Vignoles ezt a következőképpen magyarázza:

- A népszerű pszichológiai és önségítő könyvek gyakran utalnak arra, hogy az emberek saját maguk is képesek az önértékelésük felépítésére. Ezek az eredmények arra is jók, hogy emlékeztessenek minket arra, hogy egyikünk sem egy sziget. Az önértékelés felépítése leginkább egy kollaboratív vállalkozás. A kutatásunk azt mutatja, hogy az önértékelési rendszer egy fontos módja annak, ahogyan az egyének implicit szinten internalizálják a kultúrájuk értékeit, még akkor is, ha nem vallják be azt, hogy hisznek ezekben az értékekben, amikor nyíltan kérdezik őket erről. Ezek a bonyolult folyamatok arra bátorítják az embereket, hogy úgy viselkedjenek a társadalmukban, ahogyan azt elvárják tőlük, és így fenntartsák a társadalmi szolidaritást.

***Personality and Social Psychology Bulletin*. <http://dx.doi.org/10.1177/0146167214522836>**